

Asia: VN/34119/2023

Sosiaali- ja terveysministeriön lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä annetun lain (asiakastietolaki) ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksesta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Kannatatteko 3 §:n 1 momentin 11 kohtaan ehdotettua muutosta (palvelunantajan määritelmä)?

Kyllä. Perustelee: [yritysten lisääminen palvelunantajaksi on perusteltua, sillä osa yksityistä terveydenhuoltoa ja osa yksityistä sosiaalihoitoa on organisoitu yritysmuotoisesti. Yksityisillä palvelunantajille on myös aiemmin määritelty liittymisvelvollisuus, joten kyseessä on teknisluonteinen korjaus useiden lakimuutosten jäljiltä.]

Kannatatteko 54 §:n ehdotettua muutosta (lähetteen ja hoitopalautteen luovuttaminen)?

Kyllä. Perustelee: [Lähete-hoitopalaute liikenteen turvaaminen ilman luovutuslupaa on välttämätöntä hoidon jatkuvuuden kannalta. Prosessissa myös keskustelu potilaan kanssa ja täten tapahtuu yhteistyössä ammattilaisen ja potilaan välillä.]

Kannatatteko 57 §:n ehdotettua muutosta (tiedonsaantioikeuden toteuttaminen tietojärjestelmän avulla)?

Kyllä. Perustelee: [Sujuvoittaa toimintaa ja nopeuttaa tiedonsaantia kun HVA sisäisiä luovutuksia voidaan tehdä oman järjestelmän sisällä.]

Kannatatteko 64 §:n ehdotettua muutosta (terveydenhuollon sosiaalityöntekijän tiedonsaantioikeus)?

Kyllä. Perustelee: [Sujuvoittaa tiedon siirtoa kun myös terveydenhuollossa toimivat sosiaalityöntekijät saavat tiedot ilman suostumusmenettelyitä ja hyödyntäen automaattisia tiedonsaantiprosesseja.]

Kannatatteko 97 §:n ehdotettua muutosta (Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen ohjaustehtävä)?

Kyllä. Perustelee: [On perusteltua, että saadaan yhtenäistä ohjausta myös ei-sähköisiin aineistoihin. Myös sähköisen tiedonhallinnan ohjausta pitää edelleen kehittää, esimerkiksi hyvinvointialueiden järjestelmien yhtenäistämässä syntyy valtava tarve poistuvien järjestelmien arkistointiin. Nämä on

ratkaistava ensisijassa kustannustehokkaimmalla tavalla hyödyntäen Kanta-palveluita ja hyvinvointialueiden arkistoja.]

Kannatatteko 102 §:n ehdotettuja siirtymäaikojen muutoksia?

En. Jos ette kannata ehdotusta, kertokaa myös millä tavalla ehdotusta pitäisi muuttaa: [Liittymisveloitteen siirtäminen pidemmälle on perusteltua valtakunnallisen kokonaistilanteen näkökulmasta. Kaikilla hyvinvointialueille ei ole vielä toteutettu yhtenäistämiseen liittyviä hankintaprosesseja, jotka on mainittu hallituksen esityksen perusteluissa. Keski-Suomen hyvinvointialue on toteuttanut hankintaprosessin yhteistyössä muiden hyvinvointialueiden kanssa. Kuitenkin lisäaika on tarpeellinen myös Keski-Suomen hyvinvointialueen näkökulmasta, sillä nykyinen takaraja 1.9.2024 aiheuttaa haasteita mm. koulutuksen ja loma-aikojen yhteensovittamisessa. Lain vaiheistus ei myöskään täysin vastaa käytännön haasteita ja ongelmakohtia hyvinvointialueilla. Keskeiset haasteet liittyvät niihin toiminnallisuuksiin, joita hoidetaan tällä hetkellä laajasti potilastietojärjestelmillä ja muutos asiakastiedon käsittelyyn edellyttää merkittäviä muutoksia järjestelmiin tai eri järjestelmien rinnakkaiskäyttöä. Molemmissa tapauksissa hyvinvointialueen ammattihenkilöiden toimintaan kohdistuu merkittäviä muutoksia töiden tekemiseen, mikä vaatii laajaa kouluttamista ja aikaa muutosten jalkauttamiseen. Tämä koskee erityisesti kotihoitoa ja asumispalveluita, joissa toimintaa hoidetaan laajasti potilastietojärjestelmällä. Kotihoito ja palveluasuminen toteutuu eniten ikääntyneiden palveluissa (ja osin vammaispalveluissa) ja tätä on ehdotettu siirrettäväksi 1.9.2025 takarajaan. Keski-Suomen hyvinvointialueella tämä takaraja on mahdollinen, mutta toivotaan että takaraja ajoitettaisiin kauemmassa kesälomakaudesta – esimerkiksi 1.10. tai 1.11. Asiakastietolaissa on aiemmin ollut selkeästi todettu yksityisen tuottajan velvoite liittyä asiakastiedon arkistoon, jos he tuottavat palveluita julkisen lukuun. Uudessa asiakastietolaissa ei ole tätä selkeästi todettu. On siis epäselvää noudatetaanko yksityisen sektorin siirtymäaikoja vai julkisen sektorin siirtymäaikoja tilanteissa, joissa yksityinen tuottaa palveluita julkisen lukuun. Olisi toivottavaa että tämä täsmennettäisiin lakimuutoksen yhteydessä niin, että noudetaan kokonaisuudessaan yksityisen sektorin siirtymisaikaa. Perustelu tälle on se, että yksityisillä on hyvin vaihtelevat mahdollisuudet ottaa Kanta-palvelut käyttöön ja hyvinvointialueiden mahdollisuus tarjota järjestelmää käyttöön on rajallinen kun oma käyttöönotto on valmisteilla. Periaate siitä, että tieto siirtyy hyvinvointialueen rekisterinpitoon joko Kanta-arkistoinnilla tai HVA-järjestelmää käyttämällä on hyvä ja kannatettava. Käytännön toteutus vaatii kuitenkin enemmän aikaa ja hyvinvointialueet jalkauttavat käytäntöä mahdollisimman nopeasti omissa ostopalvelusopimuksissaan.]

Porrasmaa Jari
Keski-Suomen hyvinvointialue - Tietohallinto